

használat egyre erőteljesebb háttérbe szorulása, a nemzetközi kifejezések túlzottan gyakori használata. E tanulmánykötet minden írásából feldereng Kosztolányi magyar nyelv iránti rajongó tisztelete, szeretete, a nyelvhasználatról való tudatos gondolkodása, s meggyőződése: „Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkodom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható.” (Szerkesztette: Kulcsár Szabó Ernő és Szegedy-Maszák Mihály) (Anonymus Kiadó, 1998)

NÓGRÁDI CECÍLIA

„NEM A FALAK, HITÜNK VÉDI A VÁROST” — Történelmi és művészeti antológia Kőszegről

„A könyv, melyet kezében tart és megtisztelő figyelmére méltat az olvasó, egy város sok évszázados történelmébe, művészetébe, gazdaságába, mindennapjaiba nyújt be- és visszapillantást, s — mint cseppben a tenger — adja hű keresztmetszetét a magyarság évszázadainak...”

Történelmi és művészeti antológia Kőszegről címet viseli az a kötet, melynek összeállítása a szerkesztő, Tóthárpád Ferenc lelkesedését és szakértelmét dicséri. Az olvasó számos — sokszor szokatlanul érdekes — oldalról ismerheti meg e nyugati kisvárosunk történelmi eseményeit, sporttörténetét, bortermelési szokásait, vagy a helyi vasút jelentőségét. „Történelmi hűség iránti alázat” tükröződik például Imre munkájában, melyben az 1848-as eseményekhez kapcsolódó kivégzésekről fennmaradt forrásokat igyekszik aprólékosan rendszerezni, tisztázni. A kőszegi szőlősgazdák időjárással kapcsolatos mondásait — német és magyar nyelvűeket egyaránt összefoglaló értekezés úgyszintén alkalmas az érdeklődő olvasó figyelmének lekötésére. Kortárs költők, írók munkái, valamint számtalan, a települést bemutató fotó, grafika teszi olvasmányosabbá az antológiát, hozza közelebb Kőszeg városát. A kötet szerzői, hivatásuk magasszintű ismeretén túl Kőszeg iránti szeretetükről is tanúbizonyságot tettek. A múlt idézése során minduntalan visszatér és a mai nemzedéknek „roppant aktualitással mutat iránymutatást” a jelmondat: „Nem a falak, hitünk védi a várost! Hitünk és bizalmunk. Hitünk Istenben, bizalmunk embertársaink iránt, önbizalmunk, hogy képesek vagyunk megfelelni a történelem által reánk rótt feladatoknak, megőrizve és tovább gyarapítva szeretett városunkat, hazánkat.” Ez az antológia, mely természeténél fogva lokálpatrio-

tizmussal áthatott, egy kicsi — többnyelvű — közösség összetartásának, szűkebb hazája iránti ragaszkodásának példájával mutat rá a tágabb, magyar haza megbecsülésének, szeretetének fontosságára és — nem utolsósorban — az „európaiság magától értetődő természetes állapotára, mely sokkal inkább mentalitást, kulturáltságot, civilizációt — mintsem földrajzi kategóriát jelent!”

SALLAI GERGELY

BOLYKI JÁNOS: „TEREMTÉSVÉDELEM” ÖKOLÓGIAI KRÍZISÜNK TEOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSE

Ez a könyv a Szentírás alapján az ökológiai kérdést a zsidó-keresztény hagyománnyal együtt helyezi a hellenizmus örökségébe. Tudomásom szerint magyar nyelven ehhez hasonlóan átfogó és alapos munka még nem jelent meg a teológiai irodalomban. Bolyki János a tőle megszokott alaposággal foglalja össze a teremtés és a természettudomány összefüggéseit. A Szentírás vizsgálatában a legmodernebb módszereket használja fel. Gyakorlatba ülteti a Bibliának, a khalkédóni krisztológia analógiájára felépített kettős természetéről és komplementaritásáról szóló gondolatait. (*Kinyilatkoztatás: Két megközelítés*) Tekintetbe veszi az intertestamentális irodalmat, valamint az ún. apokrif aktákat és a gnózis főirányait is. Ez segít a témában való eligazodásban, és további kutatásra — esetleg egyes tételeivel való vitába szállásra is — ösztönöz.

A mű *ökumenikus*, mert Bolyki a különböző egyházakban művelt bibliakutatás egészét áttekinti. A római katolikus egyház ökumenikus munkába való bekapcsolódásának döntő impulzust adott XII. Piusz pápa *Divino afflante Spiritu* című enciklikája, ami lehetővé tette az eredeti szöveg és a történelmi módszer alkalmazását a bibliakutatásban. Ezek a kutatások az ökológiai krízissel kapcsolatos utkeresésben is nagy segítséget jelentettek.

Bolyki János gondolatait is meghatározza meggyőződése az *Ótestamentum* és az *Újtestamentum* egységéről. A Gerhard von Rad, Walter Brueggemann és mások munkássága nyomán egyre inkább elfogadottá válik az a látás, hogy az Újszövetség interpretálásának kulcsát az Ószövetség adja meg.

Ebből következik, hogy az egész munka meghatározója a *teremtés és a megváltás* egységének hangsúlyozása. Az a tény, hogy a korai eucharisztikus liturgiákban összetartozik a teremtésért és a megváltásért való hálaadás, megvédte az egyházat a gnózis elburjánzásá-